

רואים את הקולות | מבט מבפנים אל השיעור הלמדני ה

תורה שלימדתי במרתף

בקומת המרתף של ישיבת מיר, היכן ששכן בעבר חדר האוכל של הישיבה, מתרחש המחזה הנהדר בעולם ■ מדי ערב, בדיוק בשעה שש, מושלך הס בקומה, במסדרונות הסמוכים לה ובמדרגות המובילות אליה « מאות התלמידים משתתקים ואלפי אברכים ברחבי העולם מצטופפים בדממה סביב מוקדי שידור חי, כשאברך בחליפה קצרה, עטור זקן לבן עם שרידים אדמוניים, פותח חרש בהרצאת הסוגיה ■ כך הפך הגאון רבי אשר אריאלי, למגיד השיעור העיוני הגדול בעולם ■ אברהם ליבוביץ הציץ ונפגע

אברהם ליבוביץ

צילום: אלי קובין

ני הגדול והמעמיק בעולם, שנמסר במעבה האדמה

השעה שש בערב קרבה,

והזרם האנושי גובר. נחלי האדם שברחובות ישיבת מיר מתנקזים

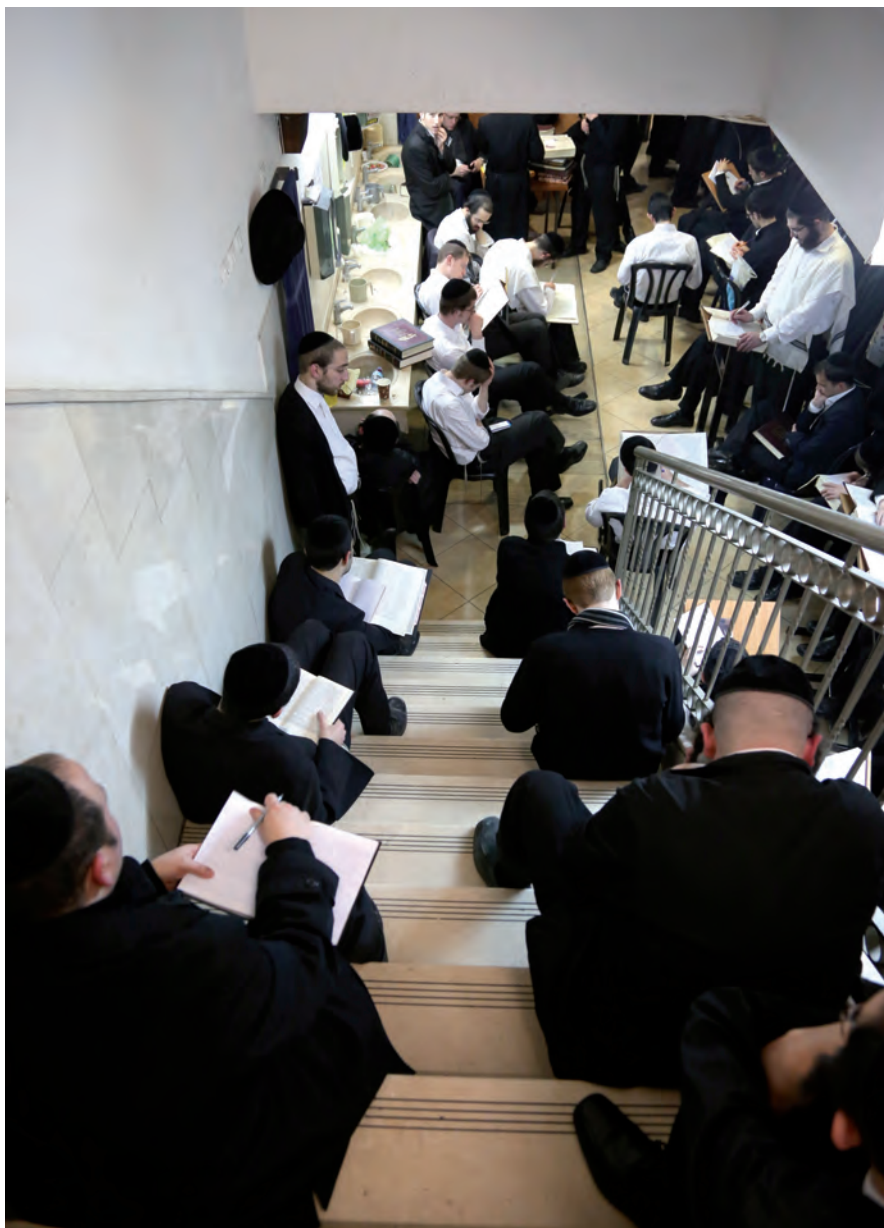
אל עבר נקודה אחת ממוקדת. לאורך היום, הופכת שכונת בית ישראל הירושלמית לישיבה ענקית, בית חרושת לתורה. שיירות אוטובוסים פורקות מאות אברכים בשעות הבוקר לסימטאות הצרות, המתמלאות כולן באלפי לומדים, מרחבי העולם כולו, עד שלא ניכר האם זו השכונה שבטעות נקבע מקומה בלבה של ישיבה, או להיפך. בתי המדרש הרבים מפוזרים בכל פינה – ממש בכל פינה. גם 'קלויזים' קטנטנים, של מגוון חסידויות, הופכים באופן טבעי, בשל האברכים התופסים בהם את פינת לימודם, לעוד אחד מבתי המדרש של היקום המיראי.

מדי ערב, גם עיניו של מי שמעולם לא דרך ברחובות קדושים אלו, יבחינו בהתרחשות קלה. בין הסמטאות, מתקבצים ובאים מאות לומדים אל עבר בניין בית המדרש 'בית שלום'. שתי כניסותיו, מרחוב 'רבי שלמה' ומרחוב 'חסידי קרלין', הופכות לשער הגדול אל השיעור הגדול ביותר בעולם התורה – "השיעור של רבי אשר אריאל".

אברכים ובחורים וגמרות בידיהם, שפסקו ממשנתם ב'סדר בי"ת', אצים במהירות, שלא לומר בבהילות, על מנת להגיע דקות ספורות קודם כניסתו של מגיד השיעור. להתארגן, להתכונן.

מורד המדרגות משני הכיוונים אפוף כולו בהמון צמא, העומד כמו בקוצר רוח, ממתין לבארות המים שיבואו להרוות את הצימאון. שם, בקומה למטה, כמעט תחת מעבה האדמה, היכן שהיה עד לא מכבר אחד מחדרי האוכל של הישיבה, הם מוצאים את שאהבה נפשם, את מקור המעיין הגדול שממנו ישאבו בכל כוחם.

המדרגות מלאות בהמון צמא דעת. המדרגות למרתף ישיבת מיר בזמן השיעור

לצד דף ובו 'מראי מקומות' לקראת השיעור, הנתלה במקום מדי יום, מונחת מפה גדולה המפרטת את סדר מקומות הישיבה בשיעור, לפי שמות. יש מי שזכה להגשים חלום נכסף ויש לו 'מקום קבוע' בשיעור, אבל מעבר למאות הנפשות הנמצאות באופן רשמי בהיכל השיעור, ישנם עוד משתתפים לאין שיעור, המרותקים לדברים, עומדים צפופים בכל מקום שבו ניתן לעמוד באולם, גודשים אותו עד אפס מרווח. רחבת הכניסה צפופה אף היא, ומעולם לא אמר אדם צר לי.

על גרם המדרגות 'נערמים' עוד ועוד לומדים, עד הקומה למעלה. חלקם אף בזה אינם מוצאים די מקום, וכל אחת מרגליהם מונחת על מדרגה אחרת. עם השנים הותקנה בחדר המדרגות מערכת הגברה שהקלה מעט על הצפיפות, כך אין איש נדחק להתקרב יותר ויותר אל הקודש.

באותו הזמן, ברחבי העולם עוצרים אברכים את לימודם, פותחים את ליבם ואת מכשיר הטלפון שלהם, להאזין לשיעור בשידור חי. במרחק של כמה רחובות מצוי אולם 'קול הלשון' שעל יד הישיבה, ובו מחשבים עם מאגרים תורניים לצד עמדות להטענת שיעורים. בעוד דקות, יינשא גם בחללו של המקום הזה, קולו הנעים של "ר' אשר", שבמקביל ייקלט ויועבר לעולם כולו, ויתעד אותו עבור מי שיבקש לשומעו גם לאחר מכן.

■ ■ ■

ברחוב הירושלמי צועד חרש אדם צנום ואין איש יודע כי לאורך היממה כולה, ברחבי העולם נידונים דבריו שלו, כאחד מגדולי מוסרי התורה שבדור, בטהרתה, במתיקותה

קולו נעים ושלי. השיעור נאמר בביטחון, ללא עליות ומורדות, תוך שליטה ובהירות מדהימות בסוגיה הנלמדת, כמו מקריא כעת את שמות מסכתות הש"ס, מרשימה הכתובה לו על דף.

זהו כבר עיצומו של השיעור. בתוך הדממה חותכים דבריו של הגר"א אריאלי, נצדבים בשקיקה במוחות האברכים ובני הישיבה, אלו המצויים כאן, אלו המאזינים במקומות אחרים בארץ וברחבי הגלובוס ואלו שמאוחר יותר ישמעו זאת, כמו גם עוברי אורח השומעים את דברי התורה הממכרים ונעצרים לרגעים להאזין, מבינים ואינם מבינים.

שפת האידיש שבה נאמר השיעור, הינה פרי של פשרה, שכן זוהי השפה שתובן לכמה שיותר לומדים משלוש השפות העיקריות השולטות בישיבת מיר, שתלמידיה מתחלקים בין דוברי עברית, אנגלית ואידיש. בשנים האחרונות, לאור הצורך הרב ולאחר אינספור לחצים, נמסרות בשעות הבוקר של ימי שני וחמישי שתי חבורות נוספות לתלמידים הישראלים בשפה העברית, ובשל תדירותן, הן גם שונות באופן המסירה.

ועדיין, בין שומעי השיעור היומי ניתן למצוא לא מעטים שאינם דוברי אידיש על בוריה, כאלו שגם לסביבה לא היה שמץ של מושג בלשון בני אשכנז. "זה פלא", הם אומרים, "אבל תורה מבינים בכל שפה". בין בחורי הישיבה ישנם כאלה שישבו שנה שלימה בשיעור, כשבתחילת הדרך אינם מבינים

רחמים עבור תלמיד חכם המצוי בסכנת חיים. היה זה אחד מקרוביו של הגר"א אריאלי, אשר ברוב אצילותו נאלץ להישאר עמו בבית החולים. אכן, פיקוח נפש הוא הדבר היחיד שיגרום לשיעור הגדול בעולם להתבטל.

לשומעי השיעור הקבועים אין 'בין הזמנים': לפחות כמחצה מימי הפגרה יהיו ימים שבהם נמסר השיעור כבשגרה, בעוד שבחציים השני של הימים יתקיימו שיעורי חזרה מתומצתים. בימי החנוכה, קיימת הסעה נוספת לאברכים לאחר הדלקת הנרות, כדי שיספיקו להגיע לשיעורו של רבי אשר.

קיבוץ גלויות

6:00 אחר-הצהריים.

הגאון רבי אשר (יהודה לייב) אריאלי נכנס אל אולם חדר האוכל שהוסב לבית המדרש. בקומה ממוצעת, חבוש בחליפה קצרה שמעולם לא הפכה ל'פראק' (גם לא בשבת), הוא ממחר למקומו.

לא ניתן לטעות בתחושת המתח, זוהי הרגשת אמת אצל רבים מהנוכחים. שקט נמשש מרחף בחדר, ובהרף עין מתיישבים כולם, בו ברגע ש"ר" אשר" מתיישב על מקומו. ידיים רבות מחזיקות בכלי כתיבה. אוזניים וידיים רכונות בדריכות.

"זאגט די גמרא", פותח רבי אשר, ובתוך רגע דברי התלמוד נשלחים כאן לאוויר העולם, מתבארים להם עקב בצד אגודל, בפשטות שכזו, נטולת דרמה.

אזהרות ברורות מתריעות מחוץ למקום השיעור, כי אין לשבת במקום של אחרים, גם אם הוא פנוי, עד סוף השיעור. האזהרות מיותרות, שכן נדיר למצוא מקום ריק. לא נמצא מי שיוותר מרצונו על השיעור הלזה, כל שכן זה שלאחר התמדה ועמל של חודשים רבים יום יום, זכה למקום רשמי משלו. גם ממקומות רחוקים יגיעו אברכים ובחורים, כאלה שלא יוותרו עליו לעולם. השיעור מצדו, אף הוא אינו מוותר על קיומו. ניתן לספור על אצבעות הידיים של תלמיד אחד את המקרים שבהם לא התקיים שיעור.

בפעם האחרונה, כאשר המתניו המשתתפים ובעיניים כלות ראו כי מגיד השיעור נעדר, הבינו הלומדים שמשוה חמור אמור לקרות כדי שחיסרון כזה יתרחש. מאוחר יותר, נתלתה מודעה של בקשת

הדופק של עולם התורה פועם בישיבת מיר. התלמידים בשיעור

גם הרישום לקבלת מקום קבוע בשיעור, מותנה במספר קריטריונים. מדי זמן נתלית מודעה המבשרת על פתיחת הרישום לקבלת מקום. המבקשים נוטלים טופס מיוחד שידון בפני הועדה המסדרת

עוד בית מדרש שהפך ל"שלוחה" של בני "חבורת ר' אשר".

בשל העובדה שהמקום מכיל לומדים בכל שעות היום, הרי שהחבורה הנמסרת בימי שני וחמישי בסופו של הסדר, בשפה העברית, הועברה מחדר האוכל לשעבר, לחדר האוכל בהווה, בבניין אחר. לומד המעוניין להצטרף לבני החבורה באופן רשמי, מתבקש להתחייב על מספר תנאים כאחריות לשמירת סדרים – כולל לימוד של סדר שלישי, ימי שישי ומוצאי שבת, הישארות בחבורה לפחות עד לראש חודש ניסן, ושמירה על תקנות הישיבה בענייני מכשירים סלולאריים.

גם הרישום לקבלת מקום קבוע בשיעור, מותנה במספר קריטריונים. מדי זמן נתלית מודעה המבשרת על פתיחת הרישום לקבלת מקום.

הדברים, שיטתו היא מעין ירושה לו מחמיו הגדול, ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נחום פרצוביץ, חתנא דבי נשיאה של הגאון האדיר רבי חיים שמואלביץ – מבונה של ישיבת מיר עוד בליטא: לימוד הגמרא על פי הסדר, מתוך דקדוק, באופן שבו הכל קיים בתוך דברי הגמרא ונושאי כליה.

כחד מן חבריא

הבהירות הצלולה של הדברים, הנאמרים כמונחים בקופסה – אינה רק תוצאה של מחזור אחר מחזור במסירת התורה לתלמידים; רבי אשר אינו רק מגדולי מגיד השיעורים, אלא גם מגדולי המתמידים.

שעות על גבי שעות הוא יושב ספון בחדרו. יודעי דבר שביקשו לחשב את זמני לימודו, הגיעו לארבע עשרה שעות של לימוד נטו, לא כולל עשר השעות הנותרות ביממה, שגם בהן הוא לומד רבות, וזאת מבלי ליטול בחשבון את היותו איש עצה המסוגל לשוחח עם כל יהודי הבא אליו לשפוך את לבו על בעיותיו, כמו גם על חייו הפרטיים על שמחותיהם וטרדותיהם. על כל זאת ניחן בכישרון להלך בין הבריות, ועדיין למזג הכל לעמל התורה

מה אמר ר' אשר על הסוגיה? תלמיד מעלה על הכתב את השיעור היומי

המיוחד שלו.

בכל מחזור מחדש, נראה מגיד השיעור יגע ללא הרף על הסוגיות, עם החברותא – המתחלף ברוטציה מדי זמן או זמנים – כאילו למדם זו הפעם הראשונה.

סמוך לשעה תשע בבוקר, בתום הליכתו משכונת מגוריו, סנהדריה המורחבת, הוא ממחר לבית המדרש 'בית שלום', שם יישב בסדר א' כאחד הלומדים.

אמנם הגר"א ישיב לשואלים הרבים, אך זאת עד השעה עשר, לאחריה מוקדש הסדר ללימוד בלבד. בית המדרש עצמו, המונה כארבע מאות מקומות – מבלי לכלול את מאות הלומדים בעזרת הנשים, במעברים ובשטח המדרגות שבין קומה לקומה – מחולק לשניים. צד אחד הוא חבורה של 'לומדי הדף', חבורת לימוד ותיקה שקיומה וקצב הספק לימודה הרב, היה מהדברים שהסבו לראש הישיבה הגר"צ פינקל צ"ל נחת רוח מרובה.

צדו השני של בית המדרש, מיועד ל'בני חבורת ר' אשר'. לא בנקל ניתן לקבל מקום ישיבה בבית המדרש, והאחראי אומר למבקשים כי יש להילחם ולהתעקש על כך. במשך שנים נאלצו לומדים רבים מבני החבורה לנדוד לבתי מדרש סמוכים, עד למהפך שעבר המקום, בעת שחדרי האוכל עברו למבנה החדש, 'בית ישעיה', ונוצר מקום להכיל בו

כמעט מילה, עד שלאחר התמדה עיקשת החלו להבין אט אט.

מה סודו של השיעור הממגנט אליו מאות ואלפי שומעים? מה הופך דווקא את השיעור הזה לכה 'פופולארי' ומבוקש בקרב הלומדים, מן המתחילים ועד הלומדים שבהם?

ישנם הורים מחוצה לארץ השולחים את בניהם לארץ הקודש בעיקר בשל שיעור זה. ראשי ישיבות ומגידי שיעורים שולחים תלמידים לשיעורו של 'ר' אשר'. כל אלו עמלים די והותר, הופכים לתלמידים מן המניין במיר, כל זאת לכבודו של השיעור.

מה מניע בחור מלייקווד שבניו ג'רזי, ממרכז הרב שבירושלים או מחסידות סאטמר היושבת בויליאמסבורג – שאף אינו מדמיין כיצד נראה מגיד השיעור שאותו הוא כה אוהב – לפתוח במרדף אחר ההקלטות השיעורים ולהאזין בשקיקה לפי סדר לימודו?

שומעי לקחו של הגר"א אריאלי מספקים תשובות רבות. כל אחד מסביר את משיכתו למקור האור הלזה מזווית אחרת. מכנה משותף עיקרי מצוין בפי כולם, וזה הוא הבהירות של רבי אשר בסוגיה, כאשר המוטיב המרכזי הוא צורת מסירת השיעור.

נוראות שבפשטות

בעוד בני הישיבות מורגלים בסגנון שיעורים למדניים המורכבים ממספר שאלות קשות הסובבות על יסוד כלשהו בסוגיה ונפרמות על פי ראשונים ואחרונים שהוגה השיעור נטלם בחיקו, פעמים מכורח רצון התלמידים למשהו מפולפל – הרי ששיעורו של רבי אשר אינו דומה לדבר.

הגר"א אריאלי קורא את דברי הגמרא בפשטות, מילה מילה, אין דילוג על קוצה של אות. לאחר מכן, הוא מקריא את דברי רש"י, דיבור אחר דיבור – גם אם כל חידושו של רש"י הינו צמד המלים "מפרש בגמרא".

בתום דברי רש"י עובר מגיד השיעור לדברי התוספות בזה אחר זה. ושם – בינות למילים הקדושות של חכמינו – שם הוא בונה במילים ספורות, מילה פה ומילה שם, יסודות נוראיים. לא מדהימים, מפוצצים, משברי גגות: נוראים בפשטותם! "ר' אשר" לא **מכניס** יסודות בגמרא; הוא בעיקר **מוציא** יסודות מהגמרא. "הוא חותר בעיקר להבין: מה כתוב כאן?"

זו – כלומר, כל מי שאינו מוכן בדברי הסוגיה – כי יקלע לשיעור, עלול לחשוב לעצמו לרגע כי מלמד דרדקי יושב ומסביר את פירוש רש"י. הוא לא יבין כי בכל מילה מקופלת מחלוקת ראשונים. במילה אחת בגמרא יסביר רבי אשר פנים לצד אחד בראשונים, או בחקירה ידועה של "ר' שמעון" (שק"פ). בפיו נשזרים מהלכים מגדולי האחרונים במלים ספורות.

כשהגר"א אריאלי מסביר פשט בגמרא, על השומע לחקור היטב בראשו לאיזה 'צד' מן המפרשים שלמדת היום עם החברותא הוא מתכוון. "הראשונים שואלים על דברי רש"י, איך יכול להיות שאמר כך?" אומר רבי אשר ונדמה כי קושי אמיתי אווז בו. "אז מצינו שתי דרכים בדעת רש"י... נראה גם את דעת הרמב"ם, אבל מה כתוב ברש"י?"

בכל שיעור יומי 'פותח' רבי אשר נושא שבו הוא מביא ומפרש מחלוקת יסודית בסוגיה, אך במכלול

BAGIR

SALE

סריגים

99
149

חג אביב קניון עזריאלי קומה 1 | גבעתיים קניון גבעתיים קומה 2 | אשדוד הגדוד העברי 16 | ירושלים כנפי נשרים 5, עמס 10
 בני ברק כהנן 72 | קרית גת חנות עודפים - ישראל פולק 44 | ניתן להשיג www.bagir-il.com | תמיכה וצרכנות

יעור

המבקשים נוטלים טופס מיוחד שידון בפני הועדה המסדרת, עד ליום שבו יוכרע הגורל והמפה תיתלה על הקיר.

גנרל התורה

שניותיו האחרונות של השיעור.

"אני לא יודע איך להשלים את הדברים", אומר רבי אשר בנחת, "אבל אם קושיית הראשונים הייתה כפי שראינו מקודם... אז ממילא תפסי קידושין, אבל אפשר להוסיף עוד סברא... אבל לפי הרמב"ן יש עוד סיבה, בגלל שאין כאן שום דבר שסותר את הזיקה לייבום, זה הרי הדין!" - - -

וברגע אחד הופך האולם להמולה. כסאות נגרים, המונים מצטופפים, הפתח גדוש. "זה הרי הדין" - כך מסתיים לו השיעור, לא בטון של ניצחון או ניצחון, לא בדפיקה על השולחן, אלא בצלילי תחנונים על האמת - "זה הרי הדין!" מכאן מתחיל רק מסע של חזרה. אברכים ותיקים היושבים בסמוך אליו, דולים ומשקים מתורת רבם, דורשים את אשר לא הבינו, מציעים את ספקותיהם. אחת מהחבורות הסובבות את השיעור היא חבורה של תושבי חו"ל, בחורים ואברכים מצוינים, המתקשים לעמוד בקצב המהיר המוכתב על ידי 'ר' אשר. הם מתקבצים להם סביב מכשיר ההקלטה ומאזינים לקולו האהוב. הפעם, הם אלו ש'קובעים' את קצב הלימוד בהתאם ליכולותיהם ואפשרותם. גם הם רואים בעצמם 'תלמידי רבי אשר' ואף מפרסמים מפעם לפעם את מקום אחיותם בקצב הלימוד על מנת לאפשר לתלמידים נוספים להצטרף אליהם.

עניין קצב הלימוד, המהיר באופן יחסי, הוא דבר שעליו עומד רבי אשר באופן עקרוני - עד כדי שליחות. למרות בקשות המגיעות לפתחו מדי פעם, שיעורו יימסר על הסדר בהתקדמות משמעותית, בלא חזרה לאחר עיבור אלו המתעכבים בלמדנות יתירה על לימודם.

בנוסף, למעלה ממניין מגידי שיעורים שלמדו אצלו שנים רבות והפכו למגידי שיעורים בעצמם, יעבירו את דבריהם לתלמידיהם בשפתם וניסוחם שלהם. סגנונם לבטח רחוק מסגנונו המופלא, אך עדיין 'ר' אשר הוא הגנרל! הוא זה שכל מגידי השיעורים, ישישים כצעירים, משתדלים להתעדכן, "מה אמר ר' אשר כ'אן בסוגיא'".

הגור"א אריאלי יטפס במעלה המדרגות, שתי קומות מעל, מלווה בקבוצת לומדים המאזינה בחרדת קודש לשואל התורן שמציע את ספיקותיו בפני ר' אשר. בתום דקות ארוכות, ייכנס 'ר' אשר אל מאחורי דלת המסדרון הסגורה. החדר הראשון בפנימייה הוא חדרו. כמו נותר בחור ישיבה בכל יומו והתמדתו. עם סגירת הדלת, מתפזרים היוצאים בתוך דיון סוער, מלווה בחיכוכים

האברך מבית האבות

אופיו ומידותיו של הגאון רבי אשר אריאלי מספקים לעתים סיפורים הנחשפים בדיעבד ומלמדים מעט על אישיותו המיוחדת.

אחד מתלמידיו הופתע לשמוע בשנה האחרונה מסבתו המתגוררת בבית אבות ירושלמי כי "הגיע לבקר אותי אחד בשם אריאלי", הישישה סיפרה לתומה כיצד שימח אותה וחימם את ליבה. "הוא נתן הרגשה של מלאך, התעניין בכול: החל מן העיירה שבה גדלתי ועד לתחושה בבית האבות", ואז הוסיפה לומר לנכד ההמום: "הוא בא לבקר מחותנים של הוריו, ואמרו לי שיש לו שיעור גדול במיר. אתה מכיר אותו?"

על אף כל הסימנים המעידים, לא חשב התלמיד לרגע כי באמת מדובר ברבי אשר שאותו הוא מכיר מבית המדרש, שם כל שניה יקרה לו מפי.

הוא גישש ובייר, ולתדהמתו אכן לא היה זה אחר מ'ר' אשר "שלו", שדקות ארוכות מזמנו מצא לנכון לשמח את סבתו, אליה הוא עצמו פעמים מתאחר מלבוא בשל תירוצי שקידתו. בכל זאת פטר את העניין במחשבה כי מדובר בדבר אקראי לחלוטין. אבל כשלאחר כמה חודשים סיפרה לו סבתו כי שוב חיפש אותה ה"אברך הזה", ושוב התעניין בשלומה ואף ביקש להתברך ממנה תוך נתינת הרגשה נפלאה שטעמה לא פג למשך שבועות – כבר היה הדבר לפלא. תלמיד חכם בשיעור קומה אדיר של מרביץ תורה עולמי מוצא שוב ושוב את הזמן לשמח לבבות ישישים שאינו מכיר.

לאחר תקופה, העז לפנות לרבי אשר אריאלי ולהוקיר לו טובה על כך, כמו גם להבין את מוסר ההשכל של 'הדרת פני זקן' הנלמד מכך. רבי אשר ביטל את ההתפעלות במחי כף יד, ואז הוסיף בעיניים נוצצות: "סתך מאוד חשובה, היא צדקת!" אמר בהתרגשות, "היא נתנה לי ברכה!..."

עשרות אלפים מאזינים ברחבי העולם. עמדת הנגנים בשיעור

נרגשים של הבנה נוספת שנתחדדה להם. מצחים מקומטים מתיישרים באושר שאין בן אנוש 'רגיל' יכול להבינו. כנתינתן מסיני.

מלבד שיעורו היומי וחברתו המתקיימת לישראלים פעמיים בשבוע, נמסרת חבורה נוספת נבחרת בימי חמישי, וכן ועד מוסר.

ובימי שישי משמש רבי אשר מגיד שיעור בישיבה למתחזקים.

בשעת ליל, נראה הגר"א יוצא מחדרו במהירות, נזהר לא להפריע לתלמידים המתארגנים לשנתם בקומת הפנימיה, פוסע לביתו.

ברחוב הירושלמי צועד חרש אדם צנום, עוטה כובע 'קנייטש' פשוט וחליפה קצרה. זקנו הלבן ממוסגר במעט אדמוניות, ואין איש יודע כי לאורך היממה כולה, ברחבי העולם נידונים דבריו שלו, כאחד מגדולי מוסרי התורה שבדור, בטהרתה, במתיקותה.

מלאכים ושרפי קודש

"אבי מורי ז"ל תמיד חונן אותנו" – חשף ר' אשר באחת משיחותיו את המקום שממנו הגיע, משם שואב את כח לימודו המפעים – "כשאתם ניגשים ללמוד תורה תחשבו שהנה השמים נפתחים ועפים כאן מלאכים ושרפי קודש. מלאך שקוראים לו אבי, מלאך שקוראים לו רבא. נו, איך אפשר להפסיק? 'כי ד' ייתן מפיו', הקדוש ברוך הוא אומר יחד אתך כל מילה".

ואפילו בדקדוקי עניות, מוותרות על היכולת להביא יותה, אומרות לבעל: שב תלמד! מהן מגיעים כל העידוד והאפשרויות... זה לא ישכר וזבולון, הן הישכר בעצמו!..."

בהזדמנות אחרת הוסיף לדברים סיפור ששמע בבית הוריו: "שמעתי מאמי, שבשעתו לא הרבה רצו להינשא ל'שיבה-מן', חששו לפרנסתו, אמרו: כמה יביא הביתה? והייתה איזו הצעת שידוך ששאלו את החזון איש: 'כמה אשה צריכה להקריב בשביל בעל תלמיד חכם?', אמר החזון איש: אם זה קרבן – התורה לא צריכה קרבנות; בשביל לזכות להינשא לתלמיד חכם, צריך הכרה פנימית ואמיתית שזהו האושר האמיתי. והרי כמה זמן חיים בעולם? אחת שזכתה למסור חייה לתורה, אין לתאר ואין לשער מה השכר שתקבל. אשת רופא מתגאה במקצוע של בעלה, ואשריה של אשת אברך שיכולה לומר: בעלי לומד בכולל. הוא הכתר של עולם התורה, והן, העוזרת נשים, היהלום שבכתר." (ע"פ עין לא ראתה)

מלחמת מצווה

בשנה האחרונה משהו נסדק בחומת הבריחה של הגר"א אריאלי מהפרסום ומהעמידה ב'מזרח'. ההתמודדות מול מגפת הטכנולוגיה הפושה בבתי הציבור החרדי ומחוללת שמות, הוציאה אותו מהמקום שכה היה רגיל אליו, ניתצה את שלוותו. מרן הגר"ח קנייבסקי הורה לו, כציווי, לעמוד ולהפעיל את כח דיבורו – לא רק בביאור דברי הגמרא והראשונים, כי אם גם בנושא הפוגע כה רבות בתוך המחנה.

ר' אשר מצא עצמו עומד ומתחנן ברגש רב במקומות שונים ובקהילות אברכים נגד הסכנות הטמונות בטכנולוגיה. לצורך כך הוא התיר באופן חריג לחלוטין ומנוגד לאופיו, לפרסם את דבריו בנושא בעלון מיוחד שנשא אף את תמונתו.

רבי אשר רואה במלחמה זו יסוד בקיום האומה. בחבורתו, הרוצה להצטרף לשיעורים ולחבורה חייב להתחייב מפרשות על גבי תקנון נוקשה בנושאים אלו, ללא כל ויתור. הוא מופיע בכינוסי רבני שכונות שונות ודורש בתוקף מהרבנים לטפל בבעיות כעת ומיד, ללא המתנה ל'אסיפה' הבאה. זה לא רבי אשר המוכר, אבל העולם, גם עולם התורה, אינו זה המוכר.

"הניסיון שהיה לפני מאתיים שנה, לא היה רק לאנשי השדות ופשוטי העם, הניסיון הזה היה גם לעולם התורה. הניסיון היה למשוך גם את בני הישיבות ולהעביר אותם לשדות אחרים ולדברים אחרים, וזה קלקל גם אצלם", אמר הגר"א אריאלי. "עד כדי כך שהגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל אמר בשם מרן הגאון ר' ברוך בער זצוק"ל שבתקופה שלו, בחור ישיבה שנשאר חזק ונשאר ללמוד תורה בישיבה, זה ודאי בלי ספק – כך היה לשונו – 'שהוא חשוב לפני הקב"ה כמו רבי עקיבא איגר בדורו'.

"לא מדובר כאן בניסיון של יחידים, וכמו שהקדמנו, שכל החיים מלאים ניסיונות לכל אחד – השלוח והיסורים, העוני והעושה. מדובר כאן בגזירה על כלל ישראל, בגזירה שחדרה לעולם התורה. ולא מדובר בתופעה אצל יחידים, לא על שוליים בלבד, אלא, כפי ששמעתי מאנשים נאמנים, מדובר בהרבה מעבר לכך, וקשה לפרט... הגזירה

הרגש זה, יכול להעיד קמעה על הלך רוחו של הגר"א אריאלי בשעה שהוא לומד ומלמד. אין הוא רואה בעצמו מגיד שיעור אגדי בעל שם. הוא רק אינו מסוגל להפסיק תחת השמיים הפתוחים. מלאכי הגמרא מעופפים בחדר. וכי לא יתנם לעולם כולו?

אביו, הגאון רבי חיים יעקב אריאלי זצ"ל, הוא בנו של הגאון רבי יצחק, בעל 'עיניים למשפט'. מצד אמו הוא אחיינם של ראב"ד העדה החרדית הגאון רבי משה שטרנבוך והגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק.

בנעוריו למד בישיבת פוניבז' ולאחר מכן במיר, שם הפך לתלמידו של הגאון רבי נחום פרצוביץ ומאוחר יותר לחתנו. שיעורו, שהחל מסוף שנות העשרים לחייו, בעוד הוא צעיר ואף נטול זקן, נמשך כשלושה עשורים, ולמרות זאת אין הוא רואה עצמו במעמד כלשהו. הליכתו פשוטה ועדינה למדי. גם בשעות התפילה, מקומו יהיה תמיד בקצה בית המדרש, שם יתחטא כבן לפני אביו.

אהבת לימוד התורה העולה על גדותיה בשיעורו, משפיעה היטב על הלומדים, שדווקא בתקופה זו זוכים לשמוע מפיו עידוד עצום על כך שזכו להיות אברכים, כמו גם לנשותיהם. "כולנו יודעים שהכח של עולם התורה זה אך ורק בזכות אותן נשים צדקניות, שבלעדיהן לא היה קיום לאברכי הכוללים!" אמר הגר"א אריאלי באחת משיחותיו. "הן עובדות קשה בבית, קשה מאוד, חלקן מחוץ לבית... יש להן את כל הכח הזה לחיות בצמצום,

BAGIR

SALE

מעילים

40%

הנחה

תל אביב קנין עזריאלי קומה 1 | גבעתיים קנין גבעתיים קומה 2 | אשדוד הגוד העברי 16 | ירושלים כנפי נשרים 5, עומס 10
 בני ברק כהנמן 72 | קרית גת חנות עודפים - ישראל פולק 44 | ניתן להשיג המשבר ולצוק www.bagir-il.com

מהפריטים המשתתפים במבצע אין כפל מבצעים, החות, פריקה וצבירה

בזמננו היא בבחינת "שעת הגזירה", להחדיר טומאה לתוך בתי המדרשות ולתוך היכלי הישיבות הקדושות, והוא ניסיון חדש וגזירה חדשה שלא הייתה מעולם". סגנון דיבור המשי משמש מדי יום לתיאור ממכר של דברי התורה, משמש כעת פה לשפיות רוחנית, ללא הסתייגות, ללא חת.

"כפי הנראה, זוהי הגלות האחרונה לפני ביאת המשיח, שהסטר אחר משתמש בנשק הכי חזק שיש לו. זה התחיל אצל הגויים שכל התועבות ששייכים בעולם יש אצלם, ודרך כלי אחד קטן, זה חודר גם אל כלל ישראל, ד' ירחם. ואף למחנה החרדי - ואף לעולם התורה. היצר הרע אומר: תישאר בן תורה, תלמד בסדרים, אבל לחיצה פה ולחיצה שם, קצת להשתחרר ולהתפרק, וד' ירחם לאן אפשר להגיע מקוועץ' אחד.

"הדברים שאמרנו אמורים גם לאנשים שאומרים שהם צריכים את זה לפרנסה. כי אם החזקת הכלי או השימוש בכלי נעשה שלא על פי הוראת גדולי ישראל, זה טרף. היעלה על הדעת שזה נכלל בחובת ההשתדלות? כולנו מאמינים שפרנסה נגזרת עלינו מראש השנה ועד ראש השנה, וההשתדלות מחייבת לעסוק בדברים שהקדוש ברוך הוא רוצה שנשתדל בהם, אבל להשתדל בדרך האסורה בדרך שהיא 'טריף', המחלישה את כלל ישראל, האם זה יביא פרנסה? הרי זה דבר שלא יעלה על הדעת!"

קוועץ' מול 'גישמאק'

"הניסיון שיש לכל יחיד בעניין הזה, זה ניסיון שבא מאיתו יתברך. מדובר גם על אברכים וגם על נשותיהם, וגם על צעירי הצאן, אנשים, נשים וטף. רבים חללים כבר נפלו... אך כל אחד חייב לשמור. שלא יאמר 'לא ידעתי!' שלא יאמר 'מה יש? רק הצצה בעלמא'. כל כלי שיש בו חשש של איסור, אסור. וחוש מהאיסור של 'לא תתור', זה כלי שמחריב את התורה. ואם חכמי הדור כותבים 'הרג ואל יעבור', הם כותבים בכל הרצינות. זו הוראה הלכה למעשה בדיני נפשות.

"אם משהו יבוא ויגיד לי או שאתה משתמש במכשיר הזה או שיורים בך, אני עונה - תירה ב'! זה הפירוש המילולי של 'הרג ואל יעבור', פשוטו כמשמעו. הכלי הזה מחזיק בתוכו את כל האיסורים שבתורה, כמה אפיקורסות ופריצות באו בתוצאה מתוך דביקות ומשיכה לכלים האלה."

וגם אז, בתום דברים קשים כגידים ותקיפים כפלדה, מלטף 'ר' אשר' עם כנות טהורה של אהבת התורה, כמו מושך את העדר לממתיק החלופי, אותו הוא מכיר. "אין לנו שיור רק התורה הזאת. מול כל הפיתויים שיפתו אותנו, יש לנו את ה'גישמאק' (ערבוב) של התורה שזה מתיקות אמיתית, ולא הנאה חיצונית.

"אנשי העולם שמסתובבים ולא מוצאים את עצמם, ללא שום סיפוק, אלא תמיד בהרגשת 'יש לו מנה רוצה מאתיים'. אך לעומת זאת בתורה יש טעם ו'גישמאק' בלימוד, מי שלומד קצות החושן ורבי עקיבא איגר יש לו טעם בלימוד ו'גישמאק' בסוגיה, וכי את זה אומות העולם יכולים להציע לנו? זה הרי טעם אמיתי ותענוג רוחני שאין למעלה הימנו.

"כל אחד ואחד חשוב שימצא לעצמו מתיקות בלימוד, בדרכי הלימוד יש כמה וכמה אופנים שקשה להאריך בזה עכשיו. אך כל אחד בדרך הלימוד שלו יעמיד את עצמו במצב שימצא את הטעם בלימוד, את ה'גישמאק' בתורה. שיהיה לו 'גישמאק' בהבנת התוספות, כשלומד סוגיה שיהיה לו בהירות בסוגיה. אבוי אומר כך ורבה אומר כך, רש"י מפרש כך ותוספות שואלים עליו ומפרשים אחרת. עוד לפני כל ה'רייד'. 'גישמאק' בהירות של הסוגיה. וכי יש מתיקות גדולה מזו?" כזה הוא רבי אשר: "וכי יש מתיקות גדולה מזו?"

■ ■ ■

בקומת המרתף, במה ששימש בעבר חדר האוכל של ישיבת מיר, ניתן למשש את הדופק של עולם התורה, המותקף בימים אלו. כאן, מדי ערב, נמסר אחד השיעורים הגדולים בתבל.

אך ככל שתעמיק לתוך תוכי השיעור, לא תוכל לחשוך בדבר המתרחש בחוץ. כאן, אל מול המעיין המפכה בעוז רך, לא מורגש כלום מלבד עוד ועוד המתדפקים על דלתה של תורה, עוד צפיפות לראות את רבא ואב"י המלאכים משוטטים מול העיניים, כאילו לא שכרם החודשי של הנוכחים הינו כשכר יומי של פועל פשוט. "אף אחד אינו יודע למה הקדוש ברוך הוא הביא את הניסיון הזה, למה זה בא? אין אתנו יודע", אמר הגר"א אריאלי, "אבל דבר אחד אנו יודעים, מה חובתנו בשעה זו: להתחזק יותר בתורה - כשבאים לקחת מאתנו את התורה, זה מחייב אותנו להחזיק חזק יותר בתורה."

ונחלי הלומדים המתחילים כאן ופרושים במצודות ברחבי תבל, יוכיחו כי רבי אשר ותלמידיו מחזיקים בחזקה גם כאשר החבל מתנועע בעצמה. ■

סייע בהכנת הכתבה: מנחם פינס